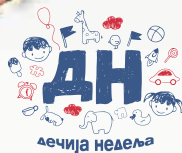

Велика срце деце Србије

Дечија недеља
од 2. до 8. октобра 2023.

МИНИСТАРСТВО
ЗА БРИГУ О
ПОРОДИЦИ И
ДЕМОГРАФИЈУ

**ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА
ДЕЧИЈЕ НЕДЕЉЕ
од 2. до 8. октобра 2023. године**

Дечија недеља посвећена је унапређивању подстицајног, здравог и безбедног окружења у којем деца могу развијати све своје потенцијале. Ови циљеви се остварују непрестаним залагањем за заштиту, унапређење и промоцију дечијих права у нашем друштву. Ове године посебна важност посвећује се развоју емпатије, вршњачке и међугенерациске солидарности и даљој изградњи сигурног друштвеног окружења које подржава вредности толеранције.

Стога ће ове године, *Дечија недеља* бити обележена под слоганом:

ВЕЛИКО СРЦЕ ДЕЦЕ СРБИЈЕ

Дечија недеља, традиционална манифестација која се одржава сваког октобра, представља најзначајнији национални догађај посвећен деци. Ова манифестација омогућава уједињење свих друштвених актера у циљу трајног унапређења положаја деце. Истовремено, она пружа платформу за препознавање досадашњих успеха, али и идентификацију области које захтевају додатну пажњу у промоцији и заштити дечијих права у Републици Србији. Све значајне институције образовања и културе, социјалне и здравствене заштите препознају значај *Дечије недеље* и учествују у реализацији, доприносећи успешнијој сарадњи између државе, цивилних организација, струковних тела, као и појединаца који су ангажовани на заштити дечијих права.

Дечија недеља се сваке године дочекује уз велику радост, представљајући највеселију седмицу у годишњем календару. Током овог периода, деца широм Србије су у потпуности укључена у различите програме *Дечије недеље* на националном и локалном нивоу и пружа им се прилика да покажу своје таленте, способности и вештине и буду активни актери друштвеног живота. Кроз различите активности током *Дечије недеље*, подстиче се и креира окружење које промовише здрав развој, срећу и добробит деце.

Традиција обележавања *Дечије недеље* на нашим просторима почиње 1934. године. Током година, манифестација се константно прилагођава актуелним потребама деце и младих, иако њена основна мисија остаје непромењена - подразумева усмеравање пажње читавог друштва на стварни положај деце и младих у заједници, као и њихове потребе и изазове. Од 1987. године, на предлог организације Пријатељи деце Србије, *Дечија недеља* је званичан део Закона о друштвеној бризи о деци. Од 2018. године, она се налази у Закону о финансијској подршци породици са децом.

Дечија недеља активно преиспитује положај детета у нашем друштву и обебеђује финансијску, социјалну, здравствену, културну и образовну подршку

како би се остварили услови за унапређење. Она едукује и подиже свест јавности, подржава инклузивност и разноликост, подстиче одговорност и код деце и одраслих, прилика је за решавање проблема и планирање. Не мање важно је, да *Дечија недеља* подстиче активно учешће деце и младих у друштвеном животу, прилагођено њиховом узрасту, интересовањима и зрелости, сензибилишући општу јавност о неопходности да свако дете добије једнаке шансе и прилику да буде виђено и уважено.

У средишту *Дечије недеље* лежи избор најактуелних тема које доприносе додатном развоју савременог националног система за промоцију и заштиту дечијих права. Ове године, *Дечија недеља* биће посвећена развоју емпатије и солидарности међу децом, наглашавајући њихову важност за лични развој сваког детета и креирање сигурног друштвеног окружења које подржава вредности толеранције. Овај процес, који обухвата развијање толеранције, важан је на различитим нивоима - у породици, школском окружењу и друштву у целини. На тај начин се ствара темељ за неговање солидарности међу децом, како унутар вршњачке заједнице, тако и међу генерацијама.

Дечија недеља, као најзначајнија национална манифестација посвећена остваривању дечијих права, пружа савшену прилику за промоцију значаја солидарности и емпатије као кључних принципа за остваривање права детета у нашем друштву.

Стога су циљеви „Дечије недеље“:

- скретање пажње најшире јавности на права и потребе деце;
- указивање на одговорност коју породица, школа, држава и њене институције имају у заштити деце, и остваривању њихових права;
- презентација до сада постигнутих резултата;
- указивање на примере добре праксе и проблеме у остваривању права деце;
- подстицање интерсекторске сарадње у стварању услова за поштовање права, и оптимални развој сваког детета;
- промоција активног учешћа деце у доношењу одлука које се њих тичу;
- покретање иницијатива и нових акција које доприносе побољшању положаја деце у Републици Србији, и остваривању њихових права;
- скретање пажње деци на њихова права и одговорности, важност дружења, неговања бриге, подршке и љубави не само за своје најмилије и пријатеље, него за сваког човека и живо биће, јачање вршњачке и међугенерациске солидарности и комуникације.

Програмске активности, циљеви и теме *Дечије недеље* леже на основама релевантних међународних и националних докумената и прописа, као и на задацима у процесу придруживања Европској унији. Ови циљеви се остварују на републичком и локалном нивоу, уз пуно учешће деце и младих.

Конвенција о правима детета Уједињених нација, усвојена 1989. године, а ступила на снагу 1990. године основни је документ и полазиште за планирање и спровођење активности током *Дечије недеље*. Генерална скупштина УН,

2002. године, усвојила је и завршни документ «Свет по мери деце», који је дао јасне смернице за препознавање, заштиту и промоцију права детета, као и развој услова за остваривање и заштиту тих права.

Главни принципи Конвенције о правима детета уграђени су у национални правни оквир кроз Породични закон. Закон дефинише право на живот, опстанак и развој, најбољи интерес детета, право на партиципацију и право на недискриминацију. Савет за права детета, као једно од саветодавних тела Владе, периодично је активан од 2002. године. Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања Влада је донела 2005. године. Уследили су документи који доприносе социјалној и образовној инклузији све деце, унапређују доступност и квалитет образовања, уз посебну пажњу усмереној ка деци из осетљивих група. Одбор за права детета као посебно радно тело Народне скупштине РС формиран је 2012. године. У 2018. години почела је примена новог Закона о финансијској подршци породица са децом. У 2020. години усвојена је Стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља од 2020. до 2023. године са припадајућим Акционим планом. Почетком 2022. године Влада РС усвојила је нови Општи протокол за заштиту деце од насиља, који је такође механизам заштите деце од насиља.

Дечија недеља промовише важност примене свих постојећих механизма за квалитетно и здраво одрастање деце.

Програм активности за време трајања *Дечије недеље* у 2023. години Министарство за бригу о породици и демографију реализује у сарадњи са организацијом Пријатељи деце Србије и мрежом организација Пријатеља деце на територији целе Републике Србије, уз подршку свих осталих друштвених актера у овој области.

Програм и промотивни материјал *Дечије недеље* доставља се министарствима, школама и предшколским установама, установама културе, као и локалним самоуправама. Градоначелницима и председницима општина у Србији, упућује се позив да у складу са Римском декларацијом Градоначелници заштитници деце, у својим заједницама допринесу разноликости и богатству садржаја, као и општој видљивости ефеката *Дечије недеље*.

ПРОГРАМ:

1. **СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ДЕЧИЈЕ НЕДЕЉЕ**

Јавна и медијска промоција *Дечије недеље*

- 1.1.1 **Намера: Представљање садржаја и циљева Програма активности *Дечије недеље* и медијске кампање, презентација визуелног идентитета. Упознавање јавности са најважнијим телима и документима који доприносе развоју националног система бриге о деци, остваривању права детета и бољој партиципацији деце и**

младих. Ове године *Дечија недеља* посебну важност посвећује развоју емпатије, вршњачке и међугенерациске солидарности, чиме се подстиче како лични развој сваког детета, тако и сигурно друштвено окружење у коме се негују вредности толеранције као једног од основних предуслова за живот у савременом демократском друштву. На свечаности отварања *Дечије недеље* Пријатељи деце Србије доделиће и традиционално годишње **Признање за добротинство деци „Маслачак“.**

- 1.1.2. **Организатори:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.
- 1.1.3. **Облик рада:** Јавна и медијска промоција.
- 1.1.4. **Учесници:** Представници/це Владе Републике Србије, Одбора за права детета Народне Скупштине РС, Заштитника грађана, УНИЦЕФ-а, Пријатеља деце Србије, Мреже организација за децу Србије, јединица локалне самоуправе, медија, деце, наставника, васпитача и родитеља.
- 1.1.5. **Дан и место:** Понедељак, 2. октобар, Палата Србија
Активности на локалном нивоу: Различити видови јавне и медијске промоције *Дечије недеље*, визуелног идентитета, програми и активности који подржавају централну кампању, конференције за штампу, округли столови, дебате, тематске емисије у локалним медијима.

2. СЕДНИЦА УЧЕНИЧКИХ ПАРЛАМЕНАТА

Седница 60 представника ученичких парламената из двадесет општина у Србији: „Активна улога вршњачких тимова школа у развоју емпатије и солидарности“

- 2.1.1. **Намера:** Пуна партиципација деце у друштвени живот један је од основа за развој активних грађана и демократског друштва, што национална седница ученичких парламената традиционално обезбеђује и промовише. Овај догађај *Дечије недеље* посвећен је средњошколцима, зато се и организује у Народној скупштини као највишем законодавном телу, промовише парламентаризам и културу дијалога. **Седница ће се одржати под називом „Активна улога вршњачких тимова школа у развоју емпатије и солидарности“.** 60 средњошколаца, представника/ца Ученичких парламената из читаве Србије, изложиће своје ставове и идеје и дискутоваће о развијању и неговању културе толеранције код деце и младих, промовисању разумевања и уважавања различитости, развоју тимског духа и сарадње, вршњачком менторству, друштвено ангажованим активностима и антибулинг кампањама, као и механизмима превенције сваке врсте насиља, како у образовном систему, тако у друштву у целини.

Кроз сусрет ученика/ца средњих школа у Србији, укључујући оне из специјалних школа и на институционалном смештају, подстиче се активно и отворено мишљење о свим питањима која их се тичу. Шездесет средњошколаца из двадесет градова и општина, кроз дебат у ће дискутовати, а нова знања и искуства пренеће вршњацима/кињама у локалним заједницама, након догађаја. Учесници/це ће о скупу сачинити белешке и препоруке. Скуп се организује као право скупштинско заседање, са правилима скупштинске процедуре (утврђени дневни ред, временски ограничено излагање и усвојене препоруке, доступне јавности). **У циљу пуне партиципације, скуп ће и модерирати деца – средњошколци.**

- 2.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.
- 2.1.3. **Учесници:** Представници/це ђачких парламената Србије, Унија средњошколаца Србије, представници/це ресорних министарстава, наставничких удружења, удружења грађана, народни посланици и медији.
- 2.1.4. **Облик рада:** Интерактивна седница.
- 2.1.5. **Дан и место:** Уторак, 3. октобар, Народна скупштина Републике Србије

Активности на локалном нивоу: Округли столови – сусрети и седнице чланова ученичког парламента на тему вршњачке и међугенерациске солидарности и подршке и механизма за превенцију насиља.

3. ОТВОРЕНО О ДЕЧИЈИМ ПРАВИМА И ОДГОВОРНОСТИМА

Јавна дебата: „Породица темељ друштва – подршка родитељству“

- 3.1.1. **Намера:** У циљу бољег разумевања дечијих права у најширој јавности и успешне медијске пропраћености *Дечије недеље*, отварања јавне дискусије између грађана и доносиоца одлука, као и представника медија и цивилног друштва - трећег дана *Дечије недеље* одржаће се јавна дебата на тему: „Породица темељ друштва – подршка родитељству“.

Присутни учесници дебате представиће значај активног и ангажованог родитељства, као и потребу за константним друштвеним улагањем у развој родитељских компетенција, као најуспешнијег механизма подршке деци у породици. Како би се успешно моделирала емпатија у породици, комуникацији, решавању конфликта, разумевању различитости, потребно је оснажити родитеље за усклађивање обавеза и породичног живота, те је ово прилика да разговарамо о постојећим и могућим механизмима подршке, а у крајњем интересу деце. Такође, биће

представљени примери добре праксе како јавних институција, тако и организација цивилног друштва, корпоративног сектора и других важних актера. Сви присутни имаће прилику да поставе питања и искажу своје мишљење и ставове. Препоруке са скупа биће дефинисане и подељене са јавношћу.

- 3.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.
- 3.1.3. **Облик рада:** Јавна дебата
- 3.1.4. **Учесници:** Представници Владе РС, УНИЦЕФ-а, корпоративног сектора, Мреже организација за децу Србије (МОДС) и др. организација цивилног друштва, Пријатеља деце Србије, студенти ресорних факултета, представници медија.
- 3.1.5. **Дан и место:** Среда, 4. октобар, Медија центар
Активности на локалном нивоу: Посете деце градоначелнику/председнику општине, и/или локалним службама за бригу о деци; пријем, представљање, разговор, питања, предлози, размена знања и искустава.

4. ДОДЕЛА ГОДИШЊИХ НАГРАДА: „НЕВЕН” И „ДОБРА ИГРАЧКА” **Књижевна награда „Невен”**

- 4.1.1. **Намера:** Подстицање квалитетне културне понуде и стваралаштва за децу, афирмисање аутора/ки и најуспешнијих остварења за децу у протеклој години, додела награда за белетристику, илустрацију и књигу из популарне науке. **Посебан циљ:** обезбеђивање књига приспелих на конкурс институцијама за децу, сеоским школским библиотекама.
- 4.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.
- 4.1.3. **Облици рада:** Жирирање стручног жирија и додела награда, рад на медијској промоцији.
- 4.1.4. **Учесници:** Дечија читалачка публика, ствараоци/тељке за децу, представници/це ресорних министарстава и институција, наставници/це, васпитачи/це, представници/це медија...
- 4.1.5. **Дан и место:** Четвртак, 5. октобар, Народни музеј
Активности на локалном нивоу: Акције размене и поклањања књига у предшколским установама и школама, јавни наступи деце рецитатора и дечијих драмских група чија остварења почивају на текстовима савремене литературе за децу, подстицање читања кроз сусрете са писцима за децу у локалним дечијим библиотекама и другим образовним и институцијама културе.

Признање за квалитет „Добра играчка“

- 4.2.1. **Намера:** Промовисање домаће квалитетне играчке у актуелној години, подстицање произвођача и увозника да их обезбеде на тржишту; информисање јавности о критеријумима квалитета играчке (психолошки, васпитно-образовни, здравствени, естетски, техничко-технолошки). **Посебан циљ:** обезбеђивање играчака приспелих на конкурс институцијама за децу.
- 4.2.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.
- 4.2.3. **Облици рада:** Избор и жирирање стручног жирија, додела признања.
- 4.2.4. **Учесници:** Произвођачи и увозници играчака, психолози, педагози, васпитачи, технолози, специјални едукатори/ке, деца, представници/це ресорних министарстава и институција и медија.
- 4.2.5. **Дан и место:** Четвртак, 5. октобар, Народни музеј
Активности на локалном нивоу: Ревије ручно прављених играчака и игара, отворене креативне радионице за израду играчака од природних и рециклираних материјала, локалне акције размене и поклањања играчака.

5. ФЕСТИВАЛ ДЕЧИЈЕГ СТВАРАЛАШТВА

Презентација дечијег стваралаштва, креативне радионице, изложба

- 5.1.1. **Намера:** Фестивал дечијег стваралаштва промовише игру, стваралаштво, културу и креативност, квалитетно слободно време, изражавање способности, знања и вештина сваког детета, без обзира на узраст, и уважавајући принципе инклузивности, а у њему учешће узима више од 300 деце предшколског и школског узраста, укључујући децу из рањивих категорија. **Посебан циљ:** Заједничко дружење деце различитих узраста са циљем представљања игровних и стваралачких активности. .
- 5.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију, Пријатељи деце Србије и Пријатељи деце Београда.
- 5.1.3. **Облици рада:** Сценски приказ дечијег стваралаштва у фестивалској атмосфери, стваралачке дечије радионице. Изложба ликовних радова ученика основних школа на тему слогана *Дечије недеље*.
- 5.1.4. **Учесници:** Деце из предшколских установа и основних школа, породице са децом, васпитачи/це и наставници/це, уметници/це и јавне личности, локалне организације Пријатеља деце,
- 5.1.5. **Дан и место:** Петак, 6. октобар, Галеријски простор МТС Дворана
Активности на локалном нивоу: Дечији фестивали и сајмови удружења у јединицама локалне самоуправе, заједничко стваралачко дружење деце и

младих различитих узраста. Локалне изложбе ученика основних школа на тему слогана *Дечије недеље*.

6. МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА

Размена игровних и стваралачких активности деце и старих

- 6.1.1. **Намера:** Мостови међу генерацијама представљају симболички сусрет деце и старих у циљу развоја међугенерациске емпатије, солидарности и сарадње. Код деце и младих подстиче поштовање животног искуства старих суграђана, размену знања и вештина и успостављање квалитетне, срдачне и отворене комуникације између деце и старих.
- 6.1.2. **Облици рада:** Министарство за бригу о породици и демографију, Пријатељи деце Србије
- 6.1.3. **Облици рада:** Заједничко дружење деце из предшколских установа и основних школа и корисника Геронтолошког центра Београд – Дома Бежанијска коса, кроз игровне и стваралачке радионице које ће се одржавати на паралелним пунктовима. На интерактивно дружење, биће позвани чланови породица учесника, родитељи, васпитачи, наставници, чланови удружења која се баве децом и старима.
- 6.1.4. **Учесници:** Корисници Дома Бежанијска коса, деца предшколског и школског узраста, представници Пријатеља деце Србије, васпитачи, наставници, родитељи.
- 6.1.5. **Дан и место:** Субота, 7. октобар, Геронтолошки центар Београд – Дом Бежанијска коса

7. НАЦИОНАЛНА ОНЛАЈН КАМПАЊА:

„Велико срце деце Србије – слагалица пријатељства!“

- 7.1.1. **Намера:** Као подршка пуном остваривању дечијих права у Србији, пре и у току *Дечије недеље* Пријатељи деце Србије организоваће ОНЛАЈН конкурс **„Велико срце деце Србије – слагалица пријатељства“**. Циљ конкурса и кампање у целини је да код деце предшколског и школског узраста обогати и подстакне дечију свест кроз креативно размишљање, изражавање и ангажовање, као и подизање свести о важности пријатељства и солидарности, подстицање креативности и изражавања, развој емпатије и сарадње, промовисање позитивних вредности, јавно признање и мотивацију.

У оквиру националне и регионалне кампање позваћемо децу свих узраста да фотографијом, видеом, цртежом, литерарним радом – постављеним на друштвеним мрежама узму учешће на конкурс. У периоду припреме *Дечије недеље* Пријатељи деце Србије направитиће кратко упутство за реализацију пратећих активности конкурса

за васпитаче и наставнике (радионице које ће се организовати за време *Дечије недеље*). Деца и родитељи, као и ученици и наставници, деца и васпитачи имаће одличан повод да заједнички креирају садржај. Садржај ће постављати на друштвене мреже са хештегом **#slagalicaprijateljstva**. На овај начин промовисаћемо значај пријатељства, емпатије, солидарности, вршњачке и међугенерациске сарадње и сталне бриге о доброти свих живих бића. Најуспешнији радови биће награђени.

Дељењем пристиглих материјала на свим каналима Пријатеља деце Србије које прате десетине хиљаде грађана, остаће трајан траг о реализацији *Дечије недеље* и њеним циљевима.

- 7.1.2. **Организатори:** Министарство за бригу о породици и демографију, Пријатељи деце Србије.
- 7.1.3. **Облици рада:** ОНЛАЈН кампања „**Велико срце деце Србије – слагилица пријатељства!**“
- 7.1.4. **Учесници:** Сви грађани Републике Србије
- 7.1.5. **Дан и место:** Недеља, 08. октобар, Република Србија

@prijateljidece.srbije

@prijateljidecesrbije

@Prijateljidece

@prijateljidece